

Informace ze zdravotnictví kraje Vysočina

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Jihlava
31.5.2006

1

Tuberkulóza a respirační nemoci - činnost oboru v kraji Vysočina v roce 2005

*Tuberculosis and Diseases of the Respiratory System - Activity in Branch in the
Region Vysočina in 2005*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v kraji Vysočina v roce 2005 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of tuberculosis and diseases of the respiratory system in the region Vysočina in 2005 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy vyplněné odděleními (pracovišti) oboru tuberkulózy a respiračních nemocí (TRN). Tyto výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na rok 2005 a jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz (NZIS/Výkazy2005). Program byl sestaven v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Návratnost výkazů byla 100 %. Údaje pro výpočty relací na obyvatelstvo byly získány z dostupných materiálů ČSÚ.

IZK o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v kraji v předchozích letech jsou dostupné na internetových stránkách ústavu v části Rychlé informace.

Na mapce je znázorněno rozložení zdravotnických zařízení poskytujících ambulantní i lůžkovou péči k 31.12.2005. Jsou zde zahrnuta i odloučená pracoviště, naopak pracoviště, která ukončila během roku činnost, zde na rozdíl od údajů uvedených v první tabulce, zahrnuta nejsou.

Ambulantní péči v oboru TRN, zajišťovalo v kraji Vysočina, stejně jako v minulém roce, 18 zdravotnických zařízení, ve kterých pracovalo 14,77 lékařů a 28,83 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD), vše souhrn úvazků včetně smluvních. V přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo v kraji 2,9 lékařů (ČR 3,3), na jedno lékařské místo tohoto oboru připadlo v kraji 34 581 obyvatel (ČR 30 430).

V ordinacích TRN bylo provedeno 99 048 ošetření - vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 6 706 ošetření (ČR 6 249). Zatímco

republikový průměr se v posledních třech letech téměř nezměnil, v kraji došlo po poklesu tohoto ukazatele v roce 2004 k jeho opětovnému zvýšení. Nejvytíženější byli v posledních třech letech lékaři v okrese Havlíčkův Brod.

Proti tuberkulóze bylo v kraji očkováno 5 698 osob. Nejpočetnější skupinou očkovaných byly děti ve věku 11 let (75 %). Komplikace po vakcinaci nastaly ve 14 případech (0,2 %).

Největší objem péče byl, stejně jako v minulých letech, věnován dispenzarizovaným osobám, v roce 2005 bylo pod stálým lékařským dohledem 20 350 osob (z toho 45 % tvořil podíl žen). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji o 20 % nižší než v ČR. Nejčastější příčinou dispenzarizace (v 52 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN). Toto onemocnění bylo v roce 2005 nově zařazeno do sledování v členění na jednotlivá stadia (dříve chronická bronchitis a emfyzém plic). Další nejčastější příčinou dispenzarizace na odděleních TRN v kraji bylo astma bronchiale, které je nově sledováno podle 4 stupňů závažnosti, a zánětlivá onemocnění plic.

Ambulantní pracoviště TRN evidovala celkem 2 982 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou. Znepokojivý je nárůst počtu dětí (o 18 %) ohrožených tímto onemocněním, avšak jejich podíl na celku zůstává pod republikovým průměrem. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou plicního onemocnění, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů, ovšem srovnání mezi okresy je pouze orientační, protože některá zařízení jejich počty nevykazují.

Lůžková péče v oboru TRN byla pacientům k dispozici na 3 nemocničních odděleních a ve 2 léčebnách TRN. Délka pobytu pacientů v nemocnicích v kraji se meziročně zkrátila o 2 dny a činila přibližně 10 dnů (ČR 11 dnů). Proti roku 2004 se zlepšilo personální zajištění o 3 úvazky lékaře. O stejný počet úvazků vzrostl počet lékařů i v léčebnách TRN. Průměrná ošetrovací doba se zde meziročně zvýšila o 1 den (39,8) a byla zhruba o 4 dny delší než činil republikový průměr. K 31.12.2004 ukončila činnost Dětská odborná léčebna pro nespecifická onemocnění dýchacích cest v Počátkách, která disponovala 110 lůžky.

Značky v tabulkách

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval

Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů

Zpracovala: Ing. Jana Křížová

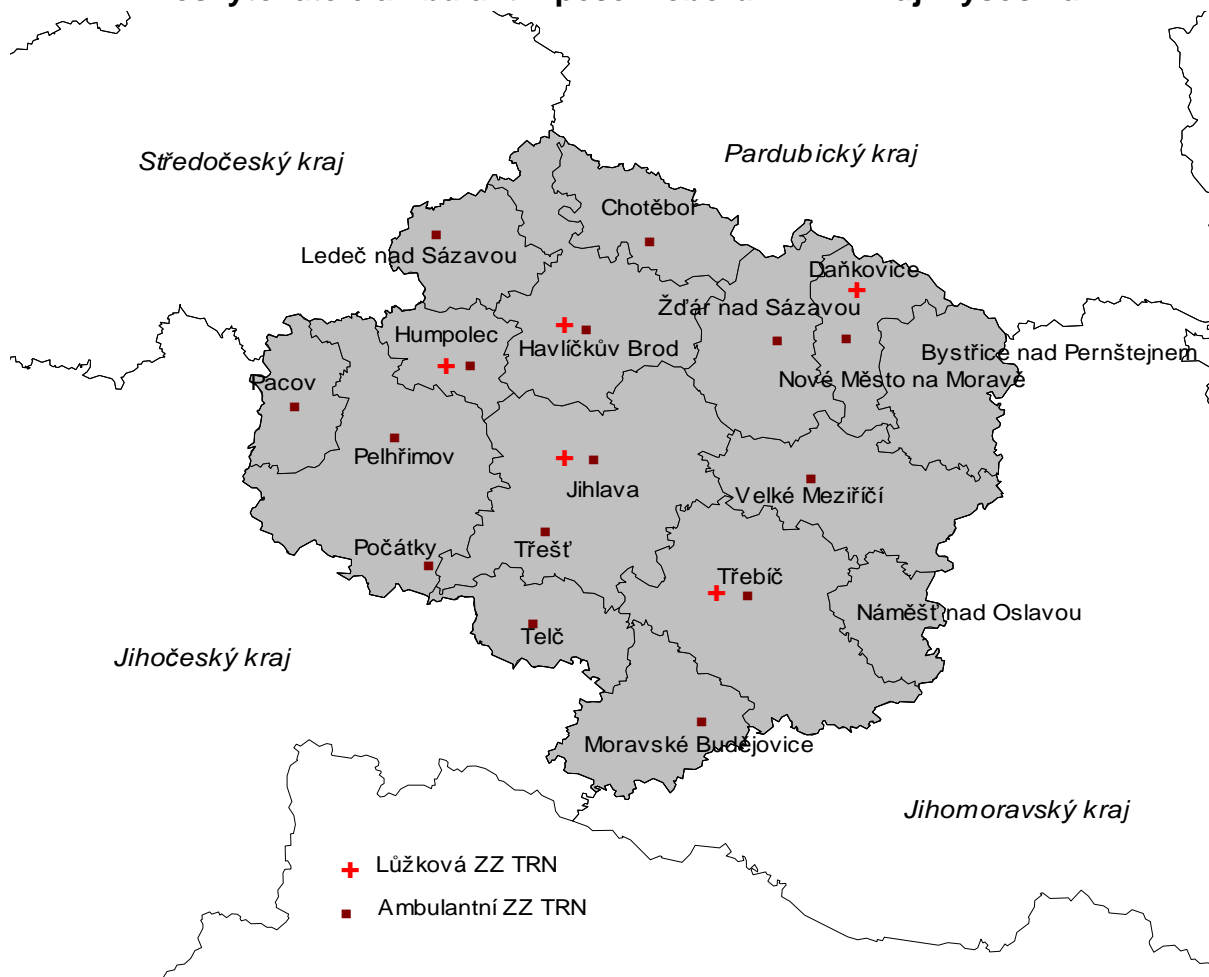
ÚZIS ČR, Krajský odbor Vysočina

Benešova 21, 586 01 Jihlava

tel.: 567 563 691

e-mail: krizova@uzis.cz

Poskytovatelé ambulanti péče v oboru TRN v kraji Vysočina

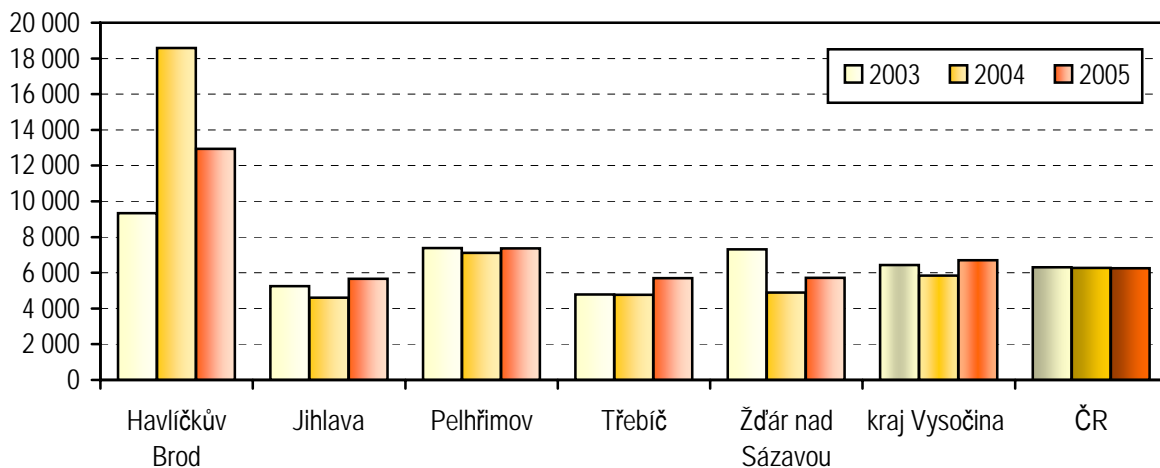
**Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči
dle druhu zdravotnických zařízení a dle území**

	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	8	6,47	43,81	17,98	40 441	3 264	40,83	6 250,5
Samostatné ordinace lékařů specialistů	2	8,00	54,16	9,90	54 880	2 166	55,41	6 860,0
Ostatní ambulantní ZZ	8	0,30	2,03	0,95	3 727	268	3,76	12 423,3
kraj Vysočina	18	14,77	100,00	28,83	99 048	5 698	100,00	6 706,0
dle území (okresu)								
Havlíčkův Brod	3	1,50	10,16	5,25	19 399	1 840	19,59	12 932,7
Jihlava	5	4,40	29,79	5,20	24 915	966	25,15	5 662,5
Pelhřimov	4	2,50	16,93	6,98	18 406	627	18,58	7 362,4
Třebíč	4	3,80	25,73	6,40	21 650	1 229	21,86	5 697,4
Žďár nad Sázavou	2	2,57	17,40	5,00	14 678	1 036	14,82	5 711,3
kraj Vysočina	18	14,77	100,00	28,83	99 048	5 698	100,00	6 706,0
Česká republika	305	336,87	x	670,02	2 105 120	102 557	x	6 249,1

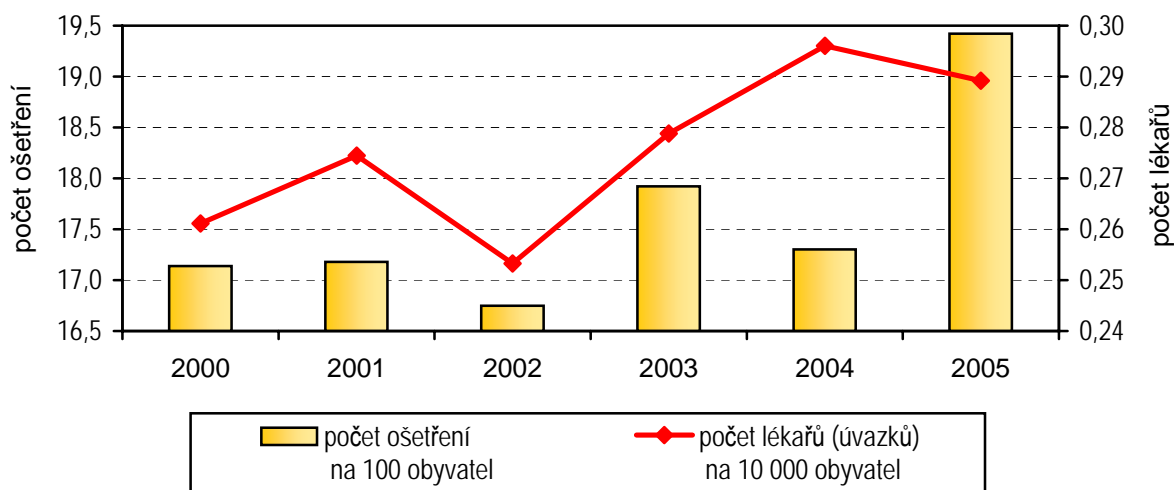
¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5 - § 21

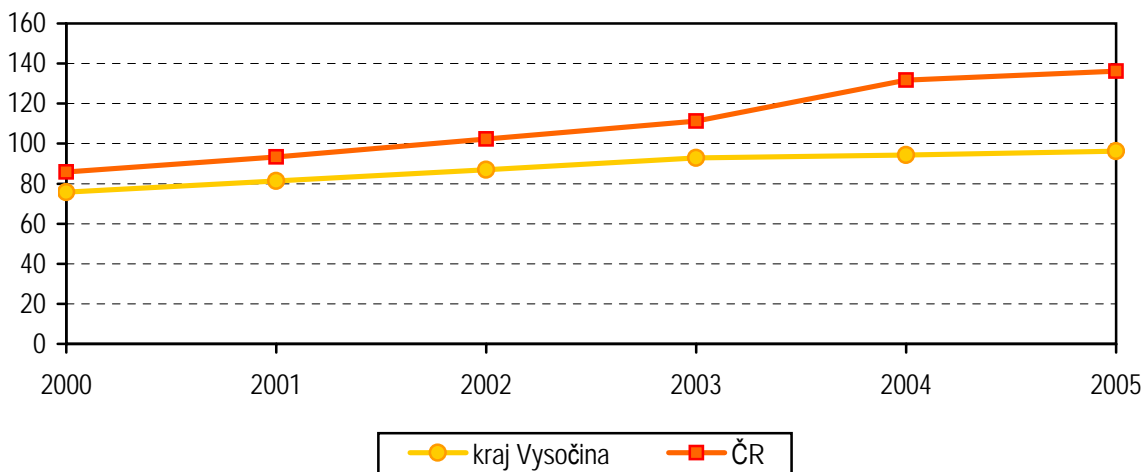
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2003 - 2005

Počet ošetření a počet lékařů v oboru TBC a respiračních nemocí v letech 2000 - 2005

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiale na pracovištích TRN na 10 000 obyvatel v letech 2000 - 2005

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	kraj						ČR na 10 tis. obyvatel
	celkem	z toho				na 10 tis. obyvatel	
		ženy	děti (0-14 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0-9, C39.9)	537	106	-	184	28	10,51	16,29
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	27	1	-	4	-	0,53	1,66
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2-4, D19.0)	220	90	-	7	5	4,31	4,00
Zánětlivá onemocnění plic (J12-J18, J85.0-2)	1 346	500	-	145	100	26,35	41,15
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0-8, J42, J43.0-9, J44.0-9)	10 718	4 619	-	472	360	209,84	230,12
stadium 0 - rizikové	1 769	827	-	72	51	34,63	49,37
stadium 1 - lehké	3 245	1 386	-	152	112	63,53	55,41
stadium 2 - střední	3 447	1 442	-	149	123	67,49	67,56
stadium 3 - těžké	1 791	796	-	72	58	35,06	40,64
stadium 4 - velmi těžké	466	168	-	27	16	9,12	14,89
Astma bronchiální (J45.1-9, J46)	4 921	2 785	58	153	261	96,35	136,17
stupeň 1 - intermitentní	1 548	861	20	40	76	30,31	33,88
stupeň 2 - lehké perzistující	1 708	1 001	33	74	128	33,44	47,17
stupeň 3 - středně těžké perzistující	1 284	714	5	34	46	25,14	42,04
stupeň 4 - těžké perzistující	381	209	-	5	11	7,46	12,13
Bronchiectázie (J47)	155	68	-	3	8	3,03	5,07
Sarkoidóza (D86.0,2)	249	173	-	4	11	4,88	8,05
Pneumoniózy (J60-J66)	121	22	-	2	3	2,37	13,86
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0-9, J84.0-9)	268	154	-	1	14	5,25	5,71
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86-J94)	255	83	-	22	7	4,99	8,06
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26-I28)	367	103	-	27	5	7,19	6,58
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68-J80, J96.0-9, J98.0,4,6-9)	1 166	499	-	44	32	22,83	18,73
Celkem	20 350	9 203	58	1 068	834	398,42	495,44

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0-14 let)	celkem	z toho děti (0-14 let)	
Havlíčkův Brod	232	1	354	19	250
Jihlava	432	-	50	5	467
Pelhřimov	362	-	201	7	77
Třebíč	604	-	430	23	2 243
Žďár nad Sázavou	81	-	236	5	832
kraj Vysočina	1 711	1	1 271	59	3 869
ČR	33 319	55	29 876	2 237	137 080

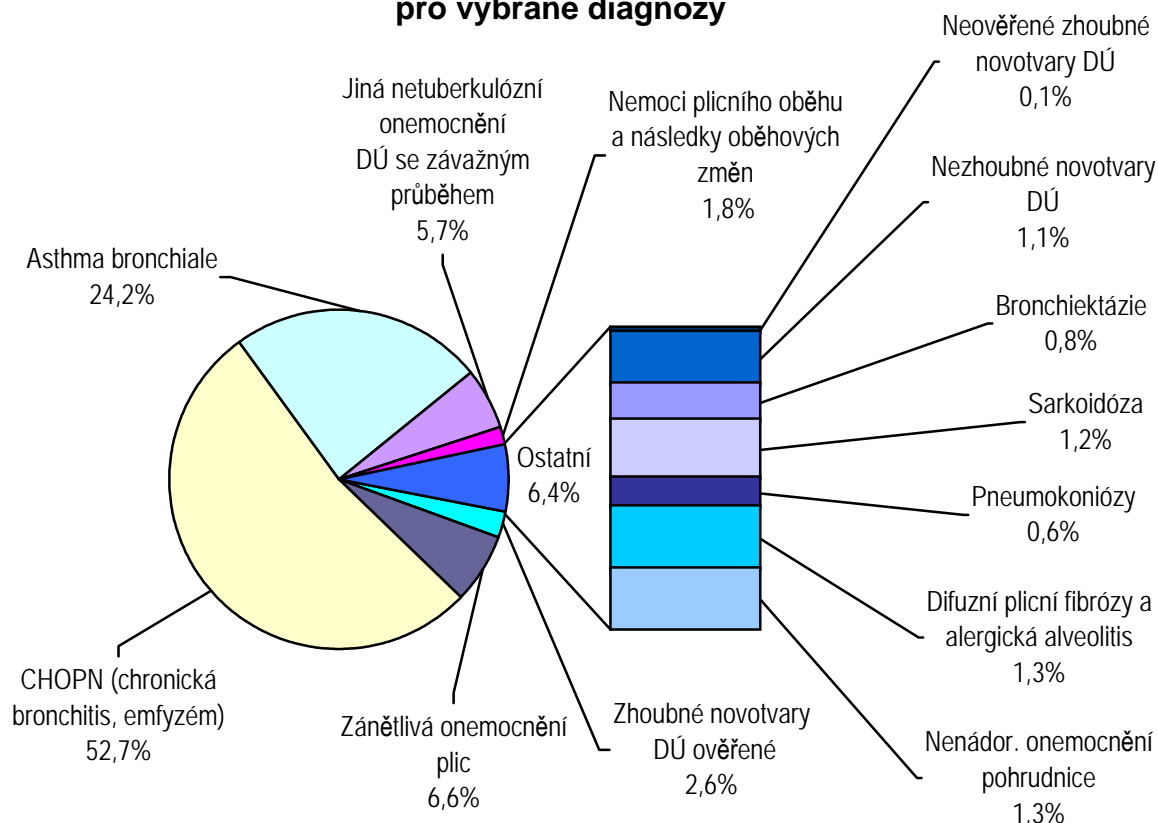
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přearazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	3	43	2	21
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	10,80	184,54	12,50	72,32
ZPBD ²⁾ celkem	25,50	571,99	46,29	375,31
sestry ²⁾ u lůžka	23,50	530,49	40,49	334,99
ZPOD ²⁾	7,00	170,83	9,50	102,19
Průměrný počet lůžek	78,00	1 608,71	180,00	1 895,45
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	59,0	1 168,6	163,8	1 380,7
na 1 lékaře	5,5	6,3	13,1	19,1
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	2,5	2,2	4,1	4,1
Počet lékařů na 100 lůžek	13,85	11,46	6,94	3,90
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	32,69	35,53	25,72	20,22
Počet hospitalizovaných	2 096	38 776	1 504	14 208
Nemocniční letalita	71,7	82,4	53,2	49,3
Využití lůžek ve dnech	276,2	265,1	332,2	265,9
Průměrná ošetrovací doba	10,3	11,0	39,8	35,5
Prostoj lůžek ³⁾	3,1	2,5	3,9	8,1

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.:

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestra - všeobecné sestry a porodní asistentky (§ 5 - § 6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Nemocnice Havlíčkův Brod p.o.

Nemocnice Jihlava p.o.

Nemocnice Třebíč p.o.

Seznam OLÚ s plicním oddělením v kraji:

Léčebna tuber. a respir. nemocí Humpolec

Léčebna TRN Buchtův kopec